

דף יט.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ט

כֹּהֵן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ = מִתָּר לְכַרְךָ עָלֶיךָ גָּמִי בְשַׁבַּת או
בְּגַד שָׂאִין בוֹ שֶׁלֹשׁ עַל שֶׁלֹשׁ וְעוֹבֵד. וְאִם נִתְכַוֵּן לְהוֹצִיא
דָם אָסוּר. וְהוּא שֶׁלֹא יִחַץ הַגָּמִי אוֹ הַבְּגָד בֵּין בְּשָׂרוֹ לְכָלִי
בְשַׁעַת עֲבוּדָה:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' שבת פכ"א הכ"ה

אֵין נוֹתֵינִין יַיִן לְתוֹךְ הָעֵינַיִם אֲבָל נוֹתֵן הוּא עַל גַּב הָעֵינַיִם.
וְרַק תְּפִל אֲפִלוֹ עַל גַּב הָעֵינַיִם אָסוּר. קִילוֹר שֶׁשָּׂרָה אוֹתוֹ
מִעֲרַב שַׁבַּת מִעֲבִירוֹ עַל גַּב עֵינוֹ בְשַׁבַּת וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. מִי

פ. כסף משנה: כהן שלקה באצבעו וכו'. משנה בפרק י' דעירובין. ומה שכתב או בגד שאין בו שלש על שלש ועובד. נתבאר בסמוך. ומה שכתב ואם נתכוון להוציא דם אסור. שם במשנה אם להוציא דם כאן וכאן אסור ופרש"י אם להוציא דם שמהדקה בגמי כדי להוציא דם וכו' אסור שאין זה צורך עבודה ועוד דה"ל חובל. ומה שכתב והוא שלא יחוץ הגמי או הבגד בין בשרו לכלי בשעת העבודה כתוב בהשגות א"א דבריו סותרים זה את זה וכו': ואני אומר נראה שהראב"ד מפרש דהא דאמר רבא שלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות פחות משלש על שלש אינן חוצצות דחוצצות ואינן חוצצות לענין חציצה בין יד לכלי איתמר ומש"ה השיג וכתב שדבריו סותרים את דבריו אבל לפי האמת דעת רבינו כפירוש רש"י דחוצצות ואינן חוצצות לא לענין חציצה איתמר אלא לענין ייתור בגדים והריטב"א הכריע כפרש"י דאי חציצה כפשטה למה חלקו בין במקום בגדים לשלא במקום בגדים והא כולה עבודה בגופו של כהן בעינן וראוי שיחוץ אפילו נימא אחת בכל מקום ועוד דאם איתא דלהדיא אמר רב חסדא פחות מג' אינן חוצצות היכי אקשי לעיל להדיא ותיפוק ל' משום חציצה דמשמע דמילתא דפשיטא היא דאפילו גמי וצלצול קטן חוצצין והא רבא ורב חסדא פליגי לפי שיטה זו ותו כשתירץ בשמאל אי נמי בימין ושלא במקום בגדים אמאי לא אמר דכרבא אמר רב חסדא ס"ל:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁלָקָה בְּאֶצְבָּעוֹ לֹא יִכְרֹךְ עָלָיו גְּמִי כְּדֵי לְרַפְּאוֹתוֹ וְלֹא
יִדְחֶקְנֶנּוּ בְּיָדוֹ כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ דָּם :

שו"ע או"ח סימן שכח סכ"ד

כז. כו. נותנים עלה על גב המכה בשבת שאינו אלא כמשמרה חוץ מעלי
גפן **ז** שהם לרפואה.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ו

נֹאמַר בְּבִגְדֵי כְהֹנֵה 'עַל בְּשָׂרוֹ' וְלִבְשָׁם' **ק**. מְלַמֵּד שֶׁלֹּא
יְהִיָּה דְבַר חוּצָץ בֵּין בְּשָׂרוֹ לְבִגְדִים. אֶפְלוּ נִימָא אַחַת אוֹ
עֶפֶר אוֹ כֹּנֶה מִתָּה אִם הִיתָה בֵּין בְּשָׂר לְבִגְד הָרִי זוֹ

צ. כסף משנה: נאמר בבגדי כהונה על בשרו ולבשם וכו'. בפרק שני דזבחים (דף י"ט).
ומה שכתב לפיכך אין הכהן יכול לעבוד בתפילין של יד וכו'. שם אמר ר' אמי [למוד ערוך
הוא בדינין] תפילין חוצצות וכו' והתניא [אם הניחן] אינם חוצצות ל"ק הא דיד הא דראש
הא דיד דכתיב ילבש על בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו דראש נמי כתיב ושמת
המצנפת על ראשו תנא שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין ופירש"י
הילכך ליכא חציצה ותנא דאיצטריך לאשמועינן אם הניחן אינם חוצצות משום יתור בגדים
הוא דאיצטריך לאשמועינן דלאו בגד הוא עכ"ל. ונראה שלזה כיון רבינו במה שהאריך
וכתב ואם רצה להניחן בשעת העבודה מניח:

ק. כסף משנה: כרך על בשרו בגד שלא במקום בגדים. בפ"ב דזבחים (דף י"ט) ופ"י
דעירובין (דף ק"ג) אהא דתנן כהן שלקה באצבעו כורך עליה גמי במקדש אמר רבי
יהודה ברי' דרבי חייא לא שאנו אלא גמי אבל צלצול קטן הוי ייתור בגדים ורבי יוחנן
אמר לא אמרו ייתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים לא הוי ייתור
ותיפוק ל' משום חציצה בשמאל אי נמי שלא במקום עבודה ופליגא דרבא דאמר רבא
וכו' במקום בגדים אפילו נימא אחת חוצצת שלא במקום בגדים ג' על ג' חוצצות פחות
מכאן אינן חוצצות אדרבי יוחנן ודאי פליגא אדרבי יהודה ברי' דרבי חייא מי לימא דפליגא
שאני צלצול קטן דחשוב ע"כ כלישנא בתרא ופירש"י צלצול קטן אזור קטן שלש על
שלש חוצצות כלומר הוי ייתור בגדים ואידי דנקט במקום בגדים לישנא דחציצה דשייכא
בה נקט נמי במסקנא לישנא דחציצה. ודאי פליגא דהא אמר לא הוי ייתור בגדים ואפילו
ג' על ג' במשמע. מי לימא דפליגא דאמר צלצול קטן חוצץ ורבא אמר פחות מג' אינו
חוצץ. דחשוב לפי שעשוי לנוי והוי בגד עכ"ל. ופסק רבינו כרבא דבתרא הוא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

חֲצִיצָה וְעִבּוּדָתוֹ פְּסוּלָהּ. לְפִיכָף אֵין הַפֶּהֶן יָכוֹל לְעַבֵּד
בְּתַפְלִין שֶׁל יָד שֶׁהָרִי חוֹצֵצֶת. אָבֵל שֶׁל רֹאשׁ אֵינָה
חוֹצֵצֶת. וְאִם רָצָה לְהִנִּיחָם בְּשַׁעַת הָעִבּוּדָה מִנִּיחַ:

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ח

כָּרַף עַל בְּשָׂרוֹ בְּגָד שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים רַ כְּגוֹן שֶׁכָּרְכוּ עַל
אֲצָבָעוֹ אוֹ עַל עֵקְבוֹ אִם הָיָה בּוֹ שֶׁלֹּשׁ אֲצָבָעוֹת עַל שֶׁלֹּשׁ
אֲצָבָעוֹת הָרִי זֶה חוֹצֵץ וּפּוֹסֵל. פְּחוֹת מִפָּאֵן אֵינּוּ חוֹצֵץ.
וְאִם הָיָה צְלָצוֹל קָטָן הוּאֵיל וְהוּא חָשׁוּב בְּגָד בְּפָנָי עֲצָמוֹ
הָרִי זֶה פּוֹסֵל וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שֶׁלֹּשׁ עַל שֶׁלֹּשׁ:

עין משפט ו.ז. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ח"ז

וְצָרִיף לְהִזְהָר בְּשַׁעַת שְׁלֹבֶשׁ שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָבֵק בֵּין בְּגָדוֹ
לְבְּשָׂרוֹ וְלֹא כִּנָּה אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא בְּחַיִּים. וְשֶׁלֹּא תִפְנִס

ר. וה"ה כל עלים שהם מרפאים אסור, מ"א ס"ק כ"ה.

ש. כסף משנה: וצריך להזהר בשעה שלובש וכו'. שם בעי רבא נכנסה לו רוח בבגדו מהו
על בשרו בעינן והא ליכא או דילמא דרך לבישה בכך כינה מהו שתחוץ מתה לא
תיבעי לך דודאי חייצא חיה מאי מי אמרינן כיון דאתא ואזלא רביתא היא ולא חייצא או
דילמא כיון דקפיד עלה חייצא עפר מהו שיחוץ עפר ודאי חייץ אלא אבק עפר מהו בית
השחי מהו שיחוץ על בשרו בעינן והא ליכא או דילמא דרך לבישה בכך הכניס ידו לתוך
חיקו מהו גופו מי חייץ או לא נימא מהו שתחוץ נימא ודאי חייצא אלא נימא מדולדלת
מהו בעי מר בר רב אשי יצא שערו בבגדו מהו שערו כגופו דמי או לאו כגופו דמי ופירש"י
נכנסה לו רוח בבגדו והבדילתו מבשרו בשעת עבודה. רביתא היא הרי היא כבשרו. כיון
דקפיד עלה ברצונו לא תהא כבשרו. אבק עפר דק ואינו מרגיש בו. בית השחי מהו שיחוץ
כגון בית יד של חלוקין שהוא רחב ואינו נוגע בבית השחי מהו שיחוץ וצריך שיהיו בתי
זרועותיו דחוקים ונוגעים בבשר גופו. ידו שהיא גופו. נימא משמע דאתיא מעלמא. נימא
מדולדלת מן הבגד מגורדין ותחובה בו קצת אלא שנתקה מעיקרה. יצא שערו מראשו למטה
עד שנכנס בין כתנתו לבשרו מהו את"ל ידו לא חייצא שערו מאי עכ"ל. ולא איפשיטו כל

הָרוּחַ בְּשַׁעַת הָעֲבוּדָה בֵּין בְּשָׂרוֹ לְבָגְדוֹ עַד שְׂיִתְרַחֵק
הַבָּגָד מֵעֲלָיו. וְלֹא יִכְנִיס יָדוֹ תַּחַת חִלּוּקוֹ לַחִיק. וְלֹא יֵצֵא
שְׂעָרוֹ מִן הַבָּגָד. וְלֹא יִהְיֶה בַּבָּגָד נִימָא מְדַלְדֶּלֶת. וְאִם
הָיָה שָׁם אֶחָד מִכָּל אֵלוֹ עֲבוּדָתוֹ כְּשָׂרָה:

עין משפט ז.ט. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ו
עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט י.כ.ל.מ.ג. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ז
עיינ לעיל עין משפט ו ז

עין משפט ס. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד ה"ג

כָּל הַפְּטוֹר מִקְרִיאַת שְׁמַע פְּטוֹר מִתְּפִלִּין ת. קָטָן שְׂיִוְדַע
לְשֹׁמֵר תְּפִלָּיו אָבִיו לֹוֹקֵחַ לוֹ תְּפִלִּין כְּדִי לְחַנְכוֹ בְּמִצּוֹת.

הני בעיי ולפיכך פסק בהם רבינו דלכתחלה להזהר ומיהו בדיעבד אין לנו כח לפסול העבודה בכך ולומר יביא קרבן אחר דאיכא למיחש שמביא חולין בעזרה ואין לומר יביא קרבן אחר ויתנה דמאחר שיש קרבנות דלא שייך בהם להתנות דהיינו חטאות ואשמות וקרבנות הצבור לא מפליג ביניהם ונראה שרבינו לא היה גורס בית השחי מהו וביצא שערו בבגדו נראה שמפרש דלא כפירוש רש"י:

ת. כסף משנה: כל הפטור וכו'. משנה פרק מי שמתו (ברכות י"ז): נשים ועבדים וקטנים פטורים מק"ש ומן התפילין. ושנינו עוד שם מי שמתו מוטל לפניו פטור מק"ש ומן התפילין ותניא נמי התם (שם י"ח) המשמר את המת פטור מק"ש ומן התפילה ומן התפילין. וחתן כבר כתב רבינו בפרק ד' מהלכות קריאת שמע שהוא פטור מכל המצות: קטן שיודע לשמור תפיליו וכו'. ברייתא סוף פרק לולב הגזול (סוכה מ"ב): חולי מעים וכו'. פרק כל הבשר (חולין דף ק"י) אמר רב יהודה חולי מעים פטורים מן התפילין ומשם למד רבינו למי שאינו יכול לשמור נקביו אלא בצער: וכל הטמאים וכו'. בפ' שני דסוכה (דף כ"ה) מתמהינן לימא קסבר ר' יוסי בעל קרי אסור להניח תפילין ואוקי אביי משום הכי הא דר' יוסי בגוונא אחרינא הרי בהדיא דטמאים חייבים בתפילין: מצטער ומי שאין דעתו מיושבת וכו': כתב ה"ר מנוח אע"ג דבשאר מצות אמרינן מצטער איבעי ליה ליתובי דעתיה הכא שאני משום היסח הדעת. וכתב עוד מדאמר' במדרש שהיה חושש בראשו לא היה מניח

חֹלֵי מַעֲיִם וְכֹל מִי שֶׁלֹּא יָכוֹל לְשַׁמֵּר אֶת נִקְבָּיו אֲלֵא
 בְּצַעַר פָּטוֹר מִן הַתְּפִלִּין. וְכֹל הַטְּמְאִים כְּלָן חִיבִין
 בַּתְּפִלִּין כְּטְהוּרִים. מִצְטַעַר וּמִי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ מִיִּשְׁבֵּת
 וְנִכְוֶנָה עָלָיו פָּטוֹר מִן הַתְּפִלִּין שֶׁהַמְּנִיחַ תְּפִלִּין אֲסוּר לוֹ
 לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֵן. כִּהְנִים בְּשַׁעַת הָעֲבוּדָה וְהַלְוִים בְּשַׁעַת
 שְׁאוּמְרִים הַשִּׁיר עַל הַדּוֹכֵן וְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׁעוּמָדִים
 בַּמְקָדֵשׁ פָּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִלִּין:

עין משפט ע. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ו
 עיין לעיל עין משפט ו

עין משפט פ. הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ג

כִּהֵן גְּדוֹל אַחַר שְׁחוּגָר בְּאַבְנֵיט לֹבֵשׁ הַמַּעֲיֵל. וְעַל הַמַּעֲיֵל
 הָאֶפֶוד וְהַחֹשֶׁן וְחֹגֶר בְּחֹשֶׁב הָאֶפֶוד עַל הַמַּעֲיֵל מִתַּחַת
 הַחֹשֶׁן וּלְפִיכֹךְ נִקְרָא 'מַעֲיֵל הָאֶפֶוד' שְׁחוּגָרוֹ בְּאֶפֶוד.
 וְאַחֵר כֶּף צוֹנֵף בַּמְצַנֶּפֶת וְקוֹשֵׁר הַצִּיץ לְמַעְלָה מִן
 הַמְצַנֶּפֶת וְשָׁעְרוֹ הָיָה נִרְאָה בֵּין צִיץ לְמַצְנֶפֶת * וְשֵׁם הָיָה
 מְנִיחַ תְּפִלִּין בֵּין צִיץ לְמַצְנֶפֶת:

תפילין של ראש משמע דמצטער פטור מהתפילין עכ"ל. ואע"פ שיש להשיב על ראייה זו
 דשאני התם שהצער היה בא לו מצד הנחת התפילין אילו היה מניחן מ"מ קצת סמך הוא:
 כהנים בשעת העבודה וכו'. פרק שני דזבחים (דף י"ט) ופירש"י דטעמא משום דהעוסק
 במצוה פטור מן המצוה:

א. כסף משנה: ושערו היה נראה בין ציץ למצנפת כו'. בפרק ב' דזבחים שם. ודע דתניא
 בסוף פרק ראשית הגז (דף קל"ח) כיפה של צמר היתה מונחת בראש כהן גדול ועליה
 ציץ נתון לקיים מה שנאמר ושמרת אותו על פתיל תכלת ולא ידעתי למה השמיטו רבינו:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

דף יט:

עין משפט א. הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה ה"ז

כהן גדול שלא טבל ולא קדש ידיו ורגליו = בין בגדים לבגדים ובין עבודה לעבודה ביום הכפורים ועבד עבודתו פשרה. הואיל ואותן הטבילות והקדושים אינן שוים באהרן ובניו ונאמר 'ורחצו אהרן ובניו ממנו' דבר השוה בכל הפהנים מעבב שהוא קדוש ראשון:

הרמב"ם הל' עבודת יום הכיפורים פ"ב ה"ג

כל הטבילות האלו והקדושים כלן במקדש = שנאמר 'ורחץ את בשרו במים במקום קדוש'. חוץ מטבילה ראשונה שהוא ראשי לטבל אותה בחל שאינה אלא להוסיף כונתו. שאם יזכר טמאה ישנה שפידו יפרש ממנה בטבילה זו לשמה. וכל כהן שלא טבל בין בגדים לבגדים או שלא קדש בין בגד לבגד ובין עבודה לעבודה ועבד. עבודתו פשרה:

ב. כסף משנה: כהן גדול שלא טבל ולא קידש ידיו ורגליו וכו'. ברייתא וגמרא שם (דף י"ט):

ג. כסף משנה: כל הטבילות האלו והקדושים כולן במקדש וכו'. משנה בפ"ג דיומא. ומה שכתב שאינה אלא להוסיף כונתו וכו'. פרק ג' דיומא (דף ל') בברייתא פלוגתא דבן זומא ור"י ופסק כר"י: וכל כהן שלא טבל וכו'. שם:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה ה"ז

כיצד מצות קידוש ד. מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ושוחה ומקדש. וכל החוצץ בטבילה חוצץ בקידוש ידים. ואינו מקדש כשהוא יושב מפני שהוא כעבודה. ואין עבודה אלא מעמד שנאמר 'לעמד לשרת':

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה ה"ג

אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה ה. אלא פעם אחת מקדש בבקר ועובד והולך כל היום כלו וכל הלילה. והוא שלא יצא מן המקדש ולא יישן ולא יטיל

ד. כסף משנה: כיצד מצות קידוש וכו'. פלוגתא דתנאי בברייתא פרק שני דזבחים (דף י"ט:) ופסק כת"ק. ומ"ש וכל החוצץ בטבילה חוצץ בקידוש ידים. ומ"ש ואינו מקדש כשהוא יושב מפני שהיא כעבודה וכו'. שם וליתבי מיתב ולקדש אמר קרא לשרת ושירות מעומד הוא ופירש"י אמר קרא לשרת או בגשתם אל המזבח לשרת איתקש קידוש לשירות:

ה. כסף משנה: אין הכהן צריך לקדש בין כל עבודה ועבודה וכו'. שם תנו רבנן קידש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי אומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים תניא אידך היה עומד ומקריב על גבי המזבח כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים דברי רבי אומר כיון שקידש ידיו ורגליו מתחלת עבודה אפילו מכאן עד עשרה ימים אינו צריך לקדש ופירש"י אינו צריך לקדש בלילה אם לא יצא ולא הסיח דעתו. צריך לקדש ביום כדמסיים מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה עכ"ל. ופסק רבינו כרבי משום דקי"ל הלכה כרבי מחבירו. ומ"ש והוא שלא יצא מן המקדש. מתבאר שם: ומ"ש ולא יישן ולא יטיל מים ולא יסיח דעתו. היסח דעת מבואר שם וממילא משמע לשינה דסתם ישן מסיח דעתו ומטיל מים משנה פרק הממונה (דף כ"ח). ומ"ש ואם עשה אחד מארבעתן צריך לחזור ולקדש. כלומר ואם לא קידש ועבד עבודתו פסולה חוץ מהיוצא מהמקדש כדבסמוך:

מִים וְלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ. וְאִם עָשָׂה אֶחָד מֵאַרְבַּעַתָּן צָרִיךְ
לְחֹזֵר וּלְקַדֵּשׁ:

הרמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ה ה"ח

קִדְּשׁ יָדָיו הַיּוֹם צָרִיךְ לְחֹזֵר וּלְקַדֵּשׁ לְמַחֲרֵי אַף עַל פִּי
שֶׁלֹּא יִשָּׁן כָּל הַלַּיְלָה. שֶׁהַיָּדִים נִפְסָלוֹת בְּלַיְנָה. קִדְּשׁ
בְּלַיְלָה וְהִקְטִיר הַחֲלָבִים כָּל הַלַּיְלָה צָרִיךְ לְחֹזֵר וּלְקַדֵּשׁ
בַּיּוֹם לְעִבּוֹדַת הַיּוֹם:

ו. כסף משנה: קידש ידיו היום צריך לחזור ולקדש למחר וכו' שהידים נפסלות בלינה. היינו
כרבי בברייתא שכתבתי בפרק זה: קידש בלינה וכו'. גם זה כרבי בברייתא שכתבתי
בפרק זה: